

Higiene-jardunbide egokiak hilketan: Europako Batzordearen txostena:

Txosten horrek laburbildu egiten ditu DGSANTEk 2017an EBko hainbat estatu kideetan eta Norvegiar egindako bisitaldien eta hilketan aintzat hartu beharreko higiene-jardunbide egokiei buruzko tailerren emaitzak.

Zehazki, txostenak agintari eskudunen **lan-jardunbide** batzuk azpimarratzen ditu. Horiek, **eragin positiboa izan dute hilketan izan beharreko higiean**, eta, ondorioz, **kontsumitzaileen babesean**.

Bisitaldi eta tailerretan parte hartu zuten **aditu nazionalak in situ ezagutu zituzten bisitatutako herrialdeetan ezarri dituzten lan-jardunbideak**. Jardunbide horien xedea da, batetik, **agintari eskudunek** hautemandako arazoei heltzea eta, bestetik, **hiketa optimorako higieana eta kanalen arteko kutsaduraren maila minimoak bermatzea**.

Hainbat herrialde hasi dira dagoeneko jardunbide horiek ezartzen. Agintari eskudunen egiaztapena eta kontrola babesten duten **lan-metodo** eta **-jardunbide** komunaren artean, honako hauek **nabarmendu** behar dira:

- **animalia garbien** estrategia
- **ilea moztea** bata bestearen segidan
- **kanalen kutsaduraren erregistro-sistema**
- kanalen kutsadura **egiaztatze**ko **prozedura ofizialak**
- erantzukizun teknikoak eta kudeaketa-arlokoak bateratzea
- irizpide **mikrobiologikoetan** oinarrituta agintari eskudunek egindako **laginketak eta analisiak**
- **hiltegi**entzat **arriku-profilak** definitzea
- kontrol ofizialen **emaitzak argitaratzea**

Halaber, azpimarratu egin zen zein **garrantzitsua** den **hiltegi**etako operadoreek ongi diseinatu eta **garatutako hilketa-teknikak** izatea, eta **agintari eskudunek horiek ezagutzea** eta jarrera positiboa izatea arlo horretako berrikuntzekiko.

Afrikako txerri-izurriaren egoera Europan - Alemaniko lehen fokua

Afrikako txerri-izurria (ATI) etxeko txerriei eta basurdeei eragiten dien gaixotasun birikoa da. **Birusa ez da gizakientzat kaltegarria**, baina galera ekonomiko larriak eragiten ari da herrialde askotan. Gaur egun, ez dago ATiaren kontrako txertorik. Hortaz, agerraldiak badaude, txerri asko hil behar dira eragindako eremuetako landetxeetan.

2020ko irailaren 10ean, **Alemania**ko Albaitaritza Zerbitzu Ofizialek Afrikako txerri-izurriaren (ATI) herrialdeko lehen fokuaren berri eman dute; kasu honetan, basurdeengan. Hain zuzen, basurde baten gorpua aurkitu zuten, deskonposizio-egoera aurreratuan, Poloniarekiko mugatik 3 kilometrora, Spree-Neiße barrutian (Brandenburgoko estatu federala).

Alemania ere zenbatuta, EBko 12 herrialde dira gaur egun gaixotasunaren eraginak jasan dituztenak: Estonia, Lituania, Letonia, Polonia, Errumania, Bulgaria eta Eslovakia (fokuak daude etxeko txerrien eta basurde basatien ustiapenetan), Grezia (etxeko txerrien foku bat jakinarazi zen 2020ko otsailean), Belgika eta Hungaria (basurde basatietan bakarrik izan dituzte fokuak) eta Italiako Sardinia irla (non gaixotasuna endemikoa den 70. hamarkadatik).

EFSAk, bere aldetik, kanpaina bat abiarazi du ATIari buruzko sentsibilizazioa eta ezagutza areagotzeko Europako hego-ekialdeko bederatzi herrialdetan: Albania, Bosnia-Herzegovina, Kroazia, Grezia, Kosovo, Montenegro, Iparraldeko Mazedonia, Serbia eta Eslovenia.

Kanpaina etxeko txerriekin eta basurdeekin kontaktua duten kolektibo eta pertsonen zuzendutako dago, hala nola abeltzainei edo ehiztariei. EFSAk, halaber, gaia landuko du albaitaritza-erakundeekin, elkarte zinegetikoekin, nekazarien taldeekin, aduanetako funtzionarioekin, mugako poliziaekin, toki-administrazioekin, turismoko eragileekin eta bidaiariekin.

Horrez gainera, EFSAk webgune bat ere sortu du, non informazio-fitxak, infografiak, sare sozialetarako sortutako argitalpenak eta bestelako material interesgarriak kontsultatu daitezkeen:

Eguneratzea: Niloko Mendebaldeko birusaren agerraldia Andaluzian

Andaluziako Juntaren Osasun Sailak jakinarazi du zaldien meningoentzefalitis birikoaren kasu berriak deklaratu direla Sevilla probintzian, Niloko Mendebaldeko birusak eraginda.

Abuztuaren 10ean sortutako agerraldian 2 zaldik Niloko Mendebaldeko sukarra zutela detektatu zen, eta adierazpen hori berretsi egin zen laginak erreferentziazko laborategira bidali ondoren. Laborategiko diagnostikoaren emaitza ezagutu ostean, berehala aktibatu zen protokoloa; horren arabera, beste neurri batzuen artean, beharrezkoa da ingurumen-kontrolerako ekintzak gauzatzea, hala nola eraginpeko eremuak fumigatzea, gaixotasun hori transmititzen duen Moskito bektorea desagerrarazteko.

Nolanahi ere, Zaintza Epidemiologikoko Zerbitzuak adierazi du transmisioa **ez dela pertsonatik pertsonara** gertatzen, **moskitoen ziztada** bidez baizik; hortaz, **gizakien infekzioa prebenitzeko** neurrien oinarria da ziztada horiek saihestea, **uxagarriak erabiltzea**.

Gizakien artean sortu diren eta baieztatuta dauden meningoentzefalitis birikoaren kasuei dagokienez, Andaluziako Osasun eta Familien Sailak etengabe eguneratzen ditu datuak prentsurrekoen bidez. Aipatzekoa da 2020/08/28an bi pertsona hil direla agerraldi horren ondorioz eta beste horrenbestek ospitalean jarraitzen dutela, batzuk ZIUUn. Gizakien kasuen jarraipena eta kontrola egite aldera, Sailak inkesta epidemiologikoak egin ditu, lotura komunak bat detektatzeko asmoz; gainera, kasuak dituzten udalerrietako udalak jakinararen gainean jarri ditu.

Agerraldiak aktibo jarraitzen du eta Juntaren esteka honetan kontsulta daitezke deklaraturako fokuek:

Plagizidak eta erleak: EFSAk erleen heriotza-tasari buruzko froga zientifikoak berrikusi ditu

EFSAk erleen heriotza-tasari buruzko ebidentzia zientifikoaren analisi sakona egin du, plagizidek erleentzat dituzten arriskuak ebaluatzeko gidaren berrikuspenaren baitan.

2019ko martxoan, Europako Batzordeak EFSAri agindu zion produktu fitosanitarioek erleentzat dituzten arriskuen ebaluazioari buruzko gida berrikusteko. Joan den uztailaren 28an argitaraturako txostena erleen heriotza-tasaren inguruan inoiz egindako ebidentzia-bilduma handienaren berrikuspenean oinarritzen da, eta hiru erle-taldeak jorratzen ditu: erle meliferoak, erlastarrak eta erle bakartiak.

Txostenaren helburua da egungo ezagutza indartzea aurretik erabilitakoa baino ikuspuntu sistematikoago baten bidez, baita analisiaren irismena zabaltzea ere erle biltzaileen heriotza-tasatik harago.

Informazio-iturri nagusia, ebidentzia osoaren berrikuspen sistematikoaz gain, EBko hainbat herrialdeetako erlezainei egindako inkesta bat izan zen.

Kontsulta eta tailerren ondoren, non Europako Batzordeko eta estatu kideetako arrisku-kudeatzaileek parte hartu zuten, EFSAren lantaldeak lau ikuspuntu proposatu zituen gidaren berrikuspenaren helburuak definitzeko.

Orain, arrisku-kudeatzaileek erabakiko dute zein ikuspuntu erabili behar duen EFSAk; hau da, zehaztu behar da zer babestu behar den eta zein neurritan. Haiei laguntzeko, dokumentuak metodo zientifikoa jasotzen du, baita ikuspuntu bakoitzarekin lotutako abantaila eta mugak ere.

Erlezaintzako jardunbide egokiak: erleen gaixotasun nagusiak identifikatu eta kontrolatzeko gidaliburu praktikoa

FAOk (Elikadura eta Nekazaritzarako Nazio Batuen Erakundea) erlezaintzaren arloko jardunbide egokien gidaliburu bat argitaratu berri du, Istituto Zooprofilattico Sperimentale del Lazio e della Toscana institutuarekin (IZSLT) eta Erlezain Elkartearen

Nazioarteko Federazioarekin (APIMONDIA) lankidetzan.

Dokumentu hori tresna praktikoa da erlezainei, albaitari profesionalei eta erlezaintzaren arloko aholkularitza-zerbitzuei ezti-erleen gaixotasun nagusiak identifikatzen eta kontrolatzen laguntzeko. Halatan, gaixotasunaren susmoa izanez gero, neurri egokiak hartu ahal izango dira erlauntzako agerraldi bat prebenitze edo kontrolatze aldera.

FAO-TECA serieko (nekazaritza-ekoizle txikientzako teknologiak eta praktikak) bigarren gidaliburua da. Aurrekoa, "Erleen gaixotasun nagusiak: erlezaintzako jardunbide egokiak (2018)", 2018an argitaratu zen eta gai bera jorratu zuen, baina modu orokorragoan.

Argitalpen paregabea da, informazioa modu praktikoa aurkezten baitu, irudi errazen eta eduki ulergarrien bidez. Bertan, jardunbide egokien zerrenda zehatza aurkitu ahal izango da, baita biosegurtasun-neurriak ere, ezti-erleen gaixotasun nagusiak agertzeko eta hedatzeko arriskua murrizte aldera. Horrek guztiak erlezainei eta sektoreko profesionalei euren helburua lortzen lagunduko die, eta hori, azken batean, erlezaintza-sektorea iraunkorragoa izan dadin laguntzea da.

Txerri-gripearen andui berri bat identifikatu dute Txinan, eta potentzial zoonotiko eta pandemikoa du

Txinako Nekazaritza Unibertsitateko zientzialariek ikerketa bat argitaratu dute gai horri buruz Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America (PNAS) zientzia-aldizkarian. Horren bidez ohartarazi dute txerri-gripearen andui berri bat dabilela Txinan, eta eragin zoonotikoak eta baita pandemikoak ere izan ditzakeela. Andui berri hori 2009ko txerri-gripearen agerraldiaren antzekoa da, baina zenbait aldaketarekin.

Ikerketa gauzatzeko, 30.000 isipu-lagin baino gehiago hartu zituzten txerrien arnasbideetatik. Txerri horiek Txinako 10 probintziatakoak ziren, eta laginak 2011 eta 2018 bitartean jaso zituzten. Guztira, **txerri-gripearen 179 birus hauteman ziren, eta horietatik gehienak G4 edo Eurasiako hegazti-gripearen familiako beste host G anduietakoren bat ziren.** G4 mota areagotu egin da 2016tik, eta aztertutako 10 probintzia horietan txerrien artean zirkulazioan dagoen genotipo nagusia da.

Gizakiei dagokienez, ikertzaileek egiaztatu egin dute birusa ugaltzeko eta arnasbideetako mukosan hazi daitekeela; izan ere, infekzioa hauteman dute Txinako txerri-industriako eta hiltegietako hainbat langileengan. OME jakitun da txerri-gripearen birusa -Eurasiako hegazti-gripearen antzekoa- Asiako txerrien artean zirkulatzen ari dela, eta onartu du gizakiei ere eragin diezaiekeela noizean behin.

Ikertzaile txinatarren kezka nagusia birusaren gaitasun mutageno eta zoonotikoa da. Izan ere, 2009ko txerri-gripearen azken agerraldian agerian geratu zen gripearen birusak aldakortasun handia dutela. Ez da berehalako arazoa, baina zientzialari txinatarrek azaldu dute birusak ezaugarri bereizgarriak dituela gizakiak kutsatzeari dagokionez, eta gizakiok harekiko immunitate txikia edo inongoa daukagula. Horrenbestez, OIEren arabera, zaintza-, jakinarazpen- eta kontrol-neurri

zorrotzak aplikatu behar dira txerriengan, eta gertutik monitorizatu behar dira txerri-haragiaren industriako langileak; hori guztia, albaitaritza-zerbitzu ofizialen bidez, baita Covid-19aren pandemiaren gaur egungo testuinguruan ere.

Txerrien animalia-ongizatea, horiek hiltzean

EFSAk zientzia-irizpen bat argitaratu du orain dela gutxi txerrien animalia-ongizatearen inguruan, horiek hiltzeko prozesuan. Irizpen hori Europako Batzordeak eta Animalien Osasunaren Mundu Erakundeak (OIE) erabiliko dute, hiltzeko prozesuan animalien ongizaterako ikuspegiak lerrokatzeko helburuarekin.

Ongizaterako ebaluatu zituzten hilketa-prozesuak txerriak hiltzegira iritsi eta horiek hil artekoak izan ziren, eta hiru fase nagusitan sailkatu ziren: zorabiatu aurrekoa (helduera, kamiotik deskargatzea, kargatzea, manipulatzeko eta txerriak lekualdatzea barne); zorabiatzea (murrizketa barne); eta odolustea. Txerriak zorabiatzeko erabiltzen diren metodoak hiru kategoriatan sailkatzen dira: elektrikoak, kontrolpeko atmosferakoak eta mekanikoak.

Eraitza gisa, hiltzeko prozesuan zehar txerriek sufri ditzaketen ongizateko 12 ondorio identifikatu ziren: estresa beroagatik, estresa hotzagatik, nekea, luzaroan egarri izatea, luzaroan gose izatea, mugitzeko ezintasuna, mugimenduaren mugaketa, atsedeen hartzeko arazoak, jokabide sozial negatiboa, mina, beldurra eta arnasteko zailtasunak.

EFSAk ondorioztatu du prozesuan zehar identifikatutako 30 arriskuetatik 29k arrazoi hauekin zutela zerikusia: **langileek behar besteko ezagutzak eta gaikuntza ez izatea zeregin horiek gauzatzeko, nekea eta akidura, edo instalazioak gaizki diseinatuta eta eraikita egotea.** Hala ere, irizpenak iradokitzen du prebentziozko neurriak ezar daitezkeela arrisku guztietarako; eta, hortaz, identifikatutako ustiategiaren kudeaketa ezinbestekoa dela prebentzio-lan hori gauzatzeko.

Antzeko irizpenak eman dira jada eskortako [hegaztiei](#) eta [untxiei](#) buruz. Eta, horrez gain, behiei buruzko iritzia gehigarri bat ere argitaratuko da aurrean.

Txerri-ustiategietako animaliei eutanasia aplikatzeko gida

[IRTA](#)k eta Nekazaritza, Arrantza eta Elikadura Ministerioak gida bat argitaratu dute txerri-ustiategietako animaliei eutanasia aplikatzeko. Xedea da abeletxeek [1099/2009 \(EE\) Araudiak](#), [hiltzeko unean animaliak babesteari buruzkoak](#), ezartzen dituen irizpideak eta teknikak aplikatzea. IRTAren aldetik, Animalien Ongizatea programak hartu du parte.

Gida hori txerri-ustiategietako arduradun eta langileentzat da, 76 orrialde ditu eta ongi bereizitako bi ataletan banatzen da:

- Gidaren lehenengo zatiaren helburua da abeltzainari laguntzea eutanasia zein animalari aplikatu behar zaion erabakitzen, lesio-mailaren, mugitzeko gaitasunaren eta abarren arabera, bai eta zein erabaki hartu behar duen (zein tratamendu aplikatu, albaitaritza-jarraipena egin, hiltegira igorri, abeletxean sakrifikatu giza kontsumorako edo, azkenik, eutanasia aplikatu) erabakitzen ere.
- Bigarren zatia animalien arabera (esne-txerriak, gizentzeko txerriak edo ugalketarako txerriak) eutanasia aplikatzeko legezko metodoei eta horiek gauzatzeko moduari buruzkoa da.

Animalien ongizateari buruzko araudiaren ebaluazioa baserriko animalien artean (Fitness Check)

Europako Parlamentuak eta Kontseiluak eskatuta, [Europako Batzordeak](#) animalien ongizateari buruzko legeria berri bat egiteko beharra eta legeria berri horrek izango lukeen inpaktua aztertzeko ebaluazio bat egin du. Legeria horrek barne hartu beharko ditu jarduera ekonomiko baten testuinguruan sartzen diren animalia guztiak (baserriko animaliak), animalien ongizateari buruzko etiketentzako araudi-esparrua eta garraioan zehar animaliak babesteari buruzko arauen berrikuspena.

Animalien ongizatea funtsezkoa da [Baserritik Mahaira estrategia](#)ren helburuak betetzeko beharrezkoa den animalia-ekoizpen jasangarria lortzeko. Estrategia horren jasangarritasun-helburuak eta Europako Itun Berdean ezarritakoak kontuan hartuta, Batzordearen asmoa da egungo araudia ebaluatzea ([Fitness Check](#)), animalien ongizaterako benetako beharrianak zein diren eta herritarrek zer espero duten aztertuz. Horretarako, ebidentzia zientifiko berria hartuko du aintzat, eta irizpide hauek erabiliko: eraginkortasun orokorra, efizientzia, garrantzia, balio erantsia eta koherentzia.

Fitness Check-aren bidez ebaluatuko da, besteak beste, ea egungo araudiak animalia-ekoizpen jasangarrirako beharrezkoak diren animalien ongizate-maila altuak lortzeko arau multzo integral bat eskaintzen duen, ea EBko beste ekintza eta politika batzuekiko koherentea den, eta ea EBko ekoizleei laguntzen dien mundu-mailako merkatuan lehiakorrak izaten.

Horrez gain, zenbait kontsulta-jarduera egingo dira, Fitness Check-ari buruzko iritziak eta horri egin ahal zaizkion ekarpenak biltzeko. Jarduera horien artean, kontsulta egingo zaie herritarrei eta animalien ongizatearekin lotura duten alde interesdun guztiei, hala nola eskumeneko agintariei, elikadura-segurtasuneko agentziei, ikertzaile eta aditu independenteei, elikagaien hornidura-kateko enpresa-erakunde eta erakunde profesionalei eta animalien ongizatean aktiboki esku hartzen duen beste edozein erakunderi.

Ebaluazioa egin ondoren, [DGSANTEk](#) txosten bat argitaratuko du. Bertan, egin diren ekarpen

guztiak bilduko ditu. Horrez gain, animalien ongizateari buruzko esparru-araudi bat proposatuko du (2020. urtearen amaierarako egitea aurreikusten da).

Q Sukarraren kontrola eta zaintzarako Euskadiko Plana

Gaur argitaratu da Nekazaritza eta Abeltzaintzako zuzendariaren 2020ko otsailaren 19ko Ebazpena, zeinaren bidez onartzen eta jakitera ematen baita Euskadin Q Sukarra Zaintzeko eta Kontrolatzeko Plana.

Plan horretan biltzen dira hainbat ekimen biltzen ditu, zehazki honako hauek: Euskadiko ardi- eta ahuntz-aziendaren gaixotasunaren jarraipena egiteko, arriskua ustategietan kontrolatzeko eta animaliekin kontaktua duten langileak prestatzeko eta sentsibilizatzeko.